B.M.M. - YENİ YOL
Grup Başkanlığı
Tarih: 06.11.26
Sayı: 89

Mesut DOĞAN
Ankara Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mesut Doğan

Ankara Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Esas Komisyon	**Plan ve Bütçe**
Tarih: **10-11-2026**	Esas No:**2/4031**

TBMM Halkla İlişkiler Binası, I. Blok Kat:3 Oda No:I317, Bakanlıklar ANKARA
e-posta: mesut.dogan@tbmm.gov.tr

09 Kasım 2026

09 Kasım 2026
No: 1979925

GENEL GEREKÇE

Sanatsal üretimin kamusal bir sorumluluk olarak sahiplenilmesi ve toplumun her kesimine ulaştırılması, sosyal devlet anlayışının temel taşlarından biridir. Bu anlayışın kurumsal omurgasını teşkil eden Kültür ve Turizm Bakanlığı, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü ile Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü; kuruldukları günden bu yana sahne sanatları alanında yüksek standartlarda üretim gerçekleştirmekte ve ülkenin dört bir yanına yayılan turne ve temsil programlarıyla anayasal bir kamu hizmeti yürütmektedir.

Anayasamızın "Sanatın ve Sanatçının Korunması" başlıklı 64'üncü maddesinde yer alan; "Devlet, sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı korur; sanat eserlerinin ve sanatçının korunması, değerlendirilmesi, desteklenmesi ve sanat sevgisinin yayılması için gereken tedbirleri alır" hükmü devlete yalnızca sanatsal icrayı teşvik etme görevini değil, aynı zamanda sanatsal üretimin asıl taşıyıcısı olan sanat emekçilerinin insan onuruna yaraşır, ekonomik ve sosyal bakımdan güvenceli şartlarda çalışmasını sağlama yükümlülüğünü yüklemektedir. Ne var ki, kamu adına kesintisiz sahne performansı sergileyen ve yüksek sanatsal nitelik gerektiren bu faaliyetlerin yürütülmesinde uzun yıllardır yapısal bir istihdam çelişkisi yaşanmaktadır.

Hâlihazırda Devlet Tiyatroları ile Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü bünyesinde görev yapan binlerce solist sanatçı, koro ve orkestra sanatçısı, tiyatro oyuncusu, bale ve dans sanatçısı ile sahne üstü ve arkasında dekor, kostüm, ışık, ses ve sahne mekaniği gibi hayati teknik görevleri üstlenen emekçi; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4'üncü maddesinin (B) fıkrasına dayanılarak yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar'ın Ek 8'inci maddesi kapsamında istihdam edilmektedir. İlgili mevzuatta "bir yıldan az süreli veya mevsimlik hizmet" olarak kurgulanan bu istihdam biçimi; sahne sanatlarının doğasında var olan süreklilik, prova disiplini, turne dinamikleri ve temsil takvimi gerçeğiyle açıkça tezat oluşturmaktadır.

Ek 8 kapsamındaki sanatçı ve sahne personeli, fiilen kurumların yıllık repertuvarının ve turne yükünün omurgasını oluşturmalarına rağmen "geçici" sayılmakta; yalnızca oyun/prova bazında günlük yevmiye usulüyle ücretlendirilmektedir. Sahne ve temsil bulunmayan günlerde herhangi bir gelir elde edemeyen bu emekçiler; tiyatro ve opera-bale sezonunun kapanmasıyla birlikte her yıl yaz aylarında sözleşmesiz, gelirsiz ve sosyal güvencesiz kalarak derin bir ekonomik belirsizliğe ve sezonluk işsizliğe mahkûm edilmektedir. Aynı sahnede, aynı eserde kadrolu personelle birlikte rol alan, aynı turne zahmetine katlanan ve aynı sanatsal sorumluluğu taşıyan çalışanların güvencesiz bırakılması, çalışma barışını ve liyakat dengesini zedelemektedir.

Öte yandan, yargı organları da ortaya çıkan bu fiili ve hukuki tabloyu görmezden gelmemiştir. Nitekim T.C. Ankara 5. İdare Mahkemesi tarafından verilen emsal kararda; Devlet Tiyatroları bünyesinde Ek-8 sistemiyle çalıştırılan sanatçıların yürüttüğü faaliyetin dönemsel ya da geçici bir iş niteliğinde olmadığı, bilakis idarenin yürütmekle yükümlü olduğu asli ve sürekli bir kamu hizmeti olduğu açıkça tespit edilmiştir. Mahkeme, bu kapsamda çalışan personelin "kamu görevlisi" niteliği taşıdığına hükmederek idarenin uyguladığı geçici istihdam rejiminin hukuki temelden yoksun olduğunu ortaya koymuştur. Anayasa'nın 128'inci maddesi gereğince, devletin asli ve sürekli görevlerinin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütülmesi amirdir; dolayısıyla yargı kararıyla da kamu görevlisi olduğu tescil edilen sanatçıların güvencesiz statüde istihdamı anayasal ilkelere aykırılık teşkil etmektedir.

Ayrıca idari teamül ve eşitlik hukuku açısından bakıldığında, geçmişte benzer biçimde güvencesiz koşullarda çalışan sahne ve koro sanatçıları için 2019 ve 2022 yıllarında kanuni düzenlemeler yapılarak bu personele "yıllık sözleşmeli sanatkâr memur" statüsü tanınmıştır. Mevcut durumda benzer nitelikteki sanatsal üretimi kesintisiz sürdüren personelin bu hakların dışında tutulması, Anayasa'nın 10'uncu maddesinde güvence altına alınan kanun önünde eşitlik ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

Hazırlanan bu Kanun Teklifi ile;

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü ve Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünde 1/11/2026 tarihi itibarıyla 657 sayılı Kanun'un 4/B veya Ek 8'inci maddesi kapsamında görev yapan ya da son bir yıl içinde en az altı ay bu kapsamda çalışmış olan solist sanatçı, sanatçı ile sahne üstü ve gerisinde görev yapan personelin,

657 sayılı Kanun'un ek geçici 12, 14 ve 16'ncı maddeleri ile 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu Kuruluşu Hakkında Kanun ve 1309 sayılı Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü Kuruluşu Hakkında Kanun hükümleri doğrultusunda durumlarına uygun kalıcı, güvenceli ve yıllık sözleşmeli pozisyonlara atanması amaçlanmaktadır.

Teklif; mezkûr personelin geçmiş çalışma sürelerinin kıdem ve mali hak tespitinde korunmasını, askerlik, doğum ve benzeri mazeretlerle geçici olarak görevde bulunmayanların hak kaybına uğramamasını ve atamaların idari boş pozisyonlar üzerinden veya doğrudan pozisyon ihdası yoluyla bütçesel aksamaya mahal vermeksizin süratle tamamlanmasını öngörmektedir.

Böylelikle; kamu vicdanını yaralayan, yargı kararlarıyla çelişen ve sanatsal üretimin sürdürülebilirliğini tehdit eden güvencesizlik döngüsüne son verilecek; sanat emekçilerinin sosyal ve ekonomik hakları anayasal güvenceye kavuşturulacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa Geçici 53 üncü madde eklenmektedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü ile Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü bünyesinde sahnelenen eserler, icra edilen temsiller ve yürütülen turne programları idarenin kesintisiz sürdürmekle yükümlü olduğu asli ve sürekli bir kamu hizmetidir. Buna karşın bu kurumlarda görev alan solist sanatçı, sanatçı ile sahne üstü ve sahne arkasında görev yapan teknik personelin önemli bir kısmı, 657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına ve ilgili Esasların Ek 8 inci maddesine dayanılarak bir yıldan az süreli, geçici ve yevmiye usulüyle istihdam edilmektedir.

Yargı kararlarıyla kamu görevlisi niteliği taşıdıkları tescil edilen, fiilen sürekli bir kamu hizmeti yürüten bu personelin güvencesiz çalışma koşullarının ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Bu doğrultuda;

- Birinci fıkra ile; 1/11/2026 tarihi itibarıyla söz konusu kapsamlarda görev yapan ve sözleşmesi devam edenler ile geriye dönük son bir yıl içinde en az altı ay fiilen çalışmış olanların başvuru şartları düzenlenmektedir. Solist sanatçı ve sanatçıların 657 sayılı Kanunun ek geçici 12, 14 ve 16 ncı maddeleri ile kurumlarının özel mevzuatındaki durumlarına uygun sanatçı pozisyonlarına; sahne üstü ve gerisinde görev yapan teknik ve destek personelinin ise 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu Kuruluşu Hakkında Kanun ile 1309 sayılı Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü Kuruluşu Hakkında Kanunun ilgili fıkralarında tanımlanan güvenceli pozisyonlara atanması öngörülmektedir. Başvuru süresi otuz gün, kurumlarca atama işlemlerinin tamamlanma süresi ise altmış gün olarak belirlenerek sürecin makul bir takvimde sonuçlandırılması güvenceye alınmaktadır.
- İkinci fıkra ile; Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte askerlik, doğum, evlat edinme, görevlendirme veya ücretsiz izin gibi yasal mazeretler nedeniyle fiilen görev başında bulunmayan ancak mevzuat uyarınca göreve dönüş hakkını kaybetmemiş personelin hak kaybına uğramasının önüne geçilmektedir. Bu personelin başvuru ve atanma süreleri, mazeretlerinin sona erip yeniden göreve başladıkları tarihten itibaren başlatılmaktadır.
- Üçüncü fıkra ile; Yeni pozisyonlara atanan personelin önceki geçici statülerinde (4/B veya Ek-8) geçirdikleri fiili hizmet sürelerinin yeni pozisyonlarında geçmiş sayılması hükme bağlanmaktadır. Böylelikle kıdem, kademe ve derece gibi mali hakların

tespitinde geçmiş emeklerin korunması sağlanmakta; göreve başlanılan tarihi takip eden aybaşından itibaren yeni mali hakların geçerli olacağı ve önceki ödemelerle ilgili geriye dönük mahsuplaşma yapılmayacağı açıkça düzenlenerek hukuki belirlilik tesis edilmektedir.

- Dördüncü fıkra ile; Atama işlemlerinde öncelikle kurumların mevcut boş pozisyonlarının kullanılması, yeterli boş pozisyon bulunmaması durumunda ise atama işlemiyle birlikte başkaca bir idari işleme gerek kalmaksızın doğrudan pozisyon ihdas edilmiş sayılması hüküm altına alınmaktadır. Böylece bürokratik gecikmelerin ve bütçe/pozisyon kısıtlarının atama sürecini aksatması engellenmekte; atamaların bir ay içinde Kamu Personel Bilgi Sistemine bildirilmesi zorunluluğu getirilerek şeffaf bir takip mekanizması kurulmaktadır.
- Beşinci fıkra ile; Sahne sanatlarının kendine özgü çalışma koşulları ve unvan çeşitliliği gözetilerek, geçiş sürecinde ortaya çıkabilecek uygulama farklılıklarını ve tereddütleri giderme konusunda ana hizmet birimi olan Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkili kılınmaktadır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir. Sezon sonu yaklaşırken sanat emekçilerinin yaşayacağı muhtemel istihdam ve gelir kaybının ivedilikle önüne geçilmesi amacıyla Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi öngörülmektedir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

DEVLET MEMURLARI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 53- Kültür ve Turizm Bakanlığı, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü ve Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünde 1/11/2026 tarihi itibarıyla 4 üncü maddenin (B) fıkrası veya ek 8 inci madde kapsamında bir yıldan az süreli veya mevsimlik hizmet olduğuna Cumhurbaşkanınca karar verilen sanatsal faaliyetlerde görevlendirilen solist sanatçı ve sanatçı ile sahne üstünde ve sahne gerisinde ihtiyaç duyulan hizmetler için belirlenmiş olan pozisyonlarda sözleşme ile çalışan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte sözleşmesi devam edenler ile bu tarihten geriye son bir yıl içinde bu kapsamda en az altı ay çalışmış olanlardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde görev yaptıkları kurumlara yazılı olarak başvuruda bulunan;

a) Solist sanatçı ve sanatçılar; ek geçici 12 nci, ek geçici 14 üncü ve ek geçici 16 ncı maddeler ile kurumlarının özel mevzuat hükümleri kapsamında durumlarına uygun sanatçı pozisyonlarına,

b) Sahne üstü ve gerisinde görev yapan personel; ek geçici 12 nci, ek geçici 14 üncü ve ek geçici 16 ncı maddeler ile kurumlarının özel mevzuat hükümleri kapsamında; 5441 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (B) ve (C) fıkraları ile 1309 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (b) ve (c) fıkraları kapsamına giren pozisyonlardan kurumlarınca belirlenecek pozisyonlara;

bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içinde kurumlarınca atanırlar.

Birinci fıkra kapsamında çalışmakta iken bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte askerlik, doğum, evlat edinme, görevlendirme, ücretsiz izin gibi nedenlerle görevlerinde bulunmayanlardan ilgili mevzuatına göre yeniden hizmete alınma şartlarını kaybetmemiş olanlar hakkında da bu madde hükümleri uygulanır. Bunlar için birinci fıkrada belirtilen başvuru ve atanmaya ilişkin süreler yeniden hizmete alındıkları tarihten itibaren başlar.

Bu madde hükümlerine göre yeni pozisyonlarına atananların 4 üncü maddenin (B) fıkrası veya ek 8 inci madde kapsamında geçirdikleri hizmet süreleri, yeni atandıkları pozisyonlarda geçmiş sayılır ve bu süreler yeni pozisyonlarının mali haklarının tespitinde değerlendirilir. Bunlar, atandıkları yeni pozisyonların mali ve sosyal haklarına göreve başladıkları tarihi takip eden aybaşından itibaren hak kazanır ve önceki pozisyonlarında aldıkları mali ve sosyal haklar hakkında herhangi bir mahsuplaşma yapılmaz.

Bu madde hükümlerine göre yapılacak atamalarda kurumların boş pozisyonları kullanılır. Yeterli sayıda boş pozisyon bulunmaması hâlinde atama yapılmasıyla birlikte pozisyon ihdas edilmiş sayılır. Bu şekilde yapılan atamalar atama işlemini takip eden bir ay içinde unvanı, adedi, teşkilatı ve birimi belirtilmek suretiyle Kamu Personel Bilgi Sisteminin bulunduğu kuruma bildirilir.

Bu maddenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkilidir."

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.